

Sjælen er det, som gør dig til et menneske

Af Rolf Gilberg

På samme måde som grønlænderne – de udgør i øvrigt 1 % af hele den danske befolkning – inden for Kongeriget Danmarks grænser kan opfattes som et etnisk minoritet, kan polareskimoerne, som udgør 1,5 % af den grønlandske befolkning, opfattes som en etnisk minoritet i grønlandsk sammenhæng. Polareskimoerne, inussuit kalder de sig selv, taler deres egen eskimodialekt og har en selvstændig kultur inden for eskimo-verdenen. Fra at være et lille, isoleret, spredtboende, men selvforsynende jægerfolk i forrige århundrede, har det polareskimoiske samfund i løbet af det 20. århundrede ændret sig på grund af udefra kommende påvirkninger til et samfund af bofaste jægere afhængige af forsyninger sydfra.

Efter et kort resume af denne omvæltning i det polareskimoiske samfund, vil denne artikel beskæftige sig med hvad sådan en minoritet kan gøre for at bevare sin kulturarv, og derigennem sin identitet.

I løbet af 1930'erne skete en hurtig overgang til penge-økonomi blandt polareskimoer. De første til at få nytte af

pengesystemet – for det meste storefangere som investerede i motorbåde, træ til husbygning, eller lignende – fik i begyndelsen mange fordele frem for de fangere, som fortsatte med at måle deres værdier i »ræve« og som ikke kunne lide penge som betalingsmiddel. Således fortæller Erik Holtved (1950:288): »I 1936 var en mand højligt forarget over, at en bopladsfælle havde forlangt penge for noget lampespæk, han bad ham om. Det var dengang noget hidtil uhørt. Nu er man så småt ved at affinde sig med det; men samtidig begynder en klassedeling, hovedsaglig baseret på penge, at kunne spores her som andre steder i Grønland. For Thules vedkommende forstærkes blot skævheden ved, at muligheden for at tjene de store penge ensidigt er forbundet med driftighed som rævefanger, noget for den almindelige fangerbevidsthed i virkeligheden temmelig underordnet, og som ikke helt kan udlignes ved, at man helst også må være en god hvalrosfanger for at kunne udlægge de køddepoter, der skal lokke rævene til saksene. Det er nemlig de energiske motorbådsejere, der har de bedste betin-

gels for at kunne drive fangsten i stor stil – med deres mindre pengestærke medborgeres assistance. Et helt kompleks af problemer er ved at opstå på denne måde. Det der foregår, er opløsningen af en gennem århundreder rod-fæstet social ide, byggende på lige ret og lige pligt for enhver, kun med jæger-ærgerrigheden som den bærende indre kraft og uden at give mulighed for kapitalophobning, det være sig i form af kød eller andre værdier. Meget i fremtiden vil sikkert afhænge af, om det lykkes at afvikle nyorienteringen på en harmonisk måde.»

Med bygningen af Thule Air Base og opførelsen af det ny Thule (Tema Thule) blev kommunikationen til verden uden for polareskimoernes land – især til Vestgrønland og til Danmark – forstærket og gjort lettere, hvilket øgede forskellene i det polareskimoiske samfund. Fangernes kulturelle værdier var ikke længere de samme, som hos de polareskimoer, der var ansat i administrationen.

Gennem de sidste 130 år er polareskimoernes land blevet besøgt af mange hvide ekspeditioner, som gang på gang oplevede, at de måtte leve på polareskimoernes betingelser og med deres veltilpassede teknologi for overhovedet at kunne overleve så langt mod nord. Atter og atter har polareskimoerne set deres kultur være andres overlegen på det sted, de boede. De har forstået, at de fra deres forfædre har fået overdraget en kulturarv, som virkelig formåede at få generation efter generation til at leve videre i et land, hvor »fremmede« måtte bukke under, hvis de ikke fulgte polar-

eskimoernes livsstil. Dette forhold har underbygget selvrespekten kombineret med respekten for ethvert medmenneske i den første brydningstid. »Derfor var der heller ingen særlig opførsel over embedsmænd eller andre danskere. Man blev behandlet som en ligestillet på en sådan måde, at det følte som en ære. Polareskimoerne betragter sig selv som Inuit, menneskene, alle andre er egentlig fremmede og ikke helt rigtigt mennesker.« (Gilberg 1960:255). Denne indstilling havde man også overfor vestgrønlandere, som polareskimoerne tidligere så ned på, tildels på grund af vestgrønlandernes underlegne stilling i forhold til danskere.

Polareskimoerne har i tidens løb evnet at indarbejde nye materialer og ideer i deres jægerkultur. Denne indpasning af fremmedelementer i deres kultur er tegn på deres særlige evne til at tilpasse sig det skiftende miljø uden at deres traditionelle jægerkultur i princippet er blevet ændret, og det er måske hovedårsagen til, at de beholder deres selvrespekt, deres identitet.

Hundeslæden – symbolet på polareskimoerne

Den polareskimoiske hundeslæde er tilpasset haviskørsel og er en af de bedste slæder indenfor eskimoverdenen, og den kan opfattes som symbolet på jægerfolket: polareskimoerne. Den vil være et af de sidste kulturværdier, de vil give fra sig. Hundeslæden har vist sig overlegen mange andre transportformer (fly og helikopter undtagen), som fremmede har forsøgt at anvende i den arktiske natur, for eksempel: heste, jeep, snescooter, osv. Hundeslæden er set fra et polareski-

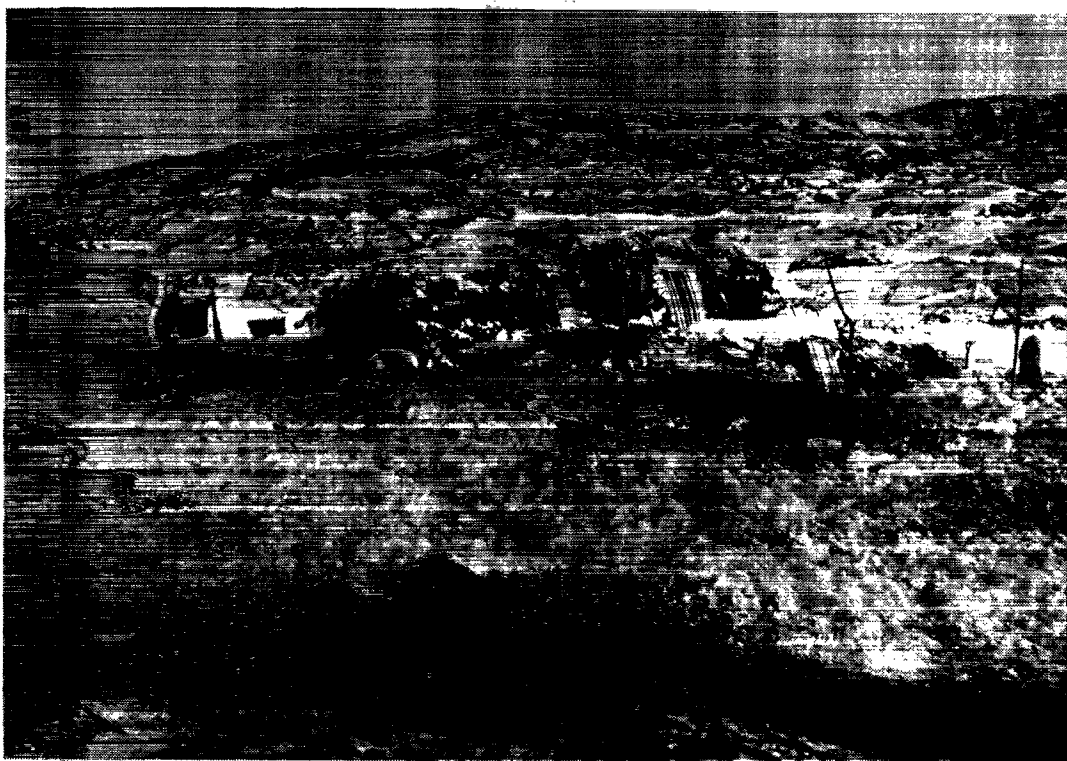
Præsten Jokum Knudsen foran administrationsbyen Thule (polareskimoernes Ummannaq, nu Dundas) med Thule fjeldet i baggrunden. 1951. Fot.: Leo Christiansen.

moisk synspunkt den bedste, billigste og sikreste måde at bevæge sig på i det høje nord.

Nye materialer, senest nylon og plastik, har ladet sig indpasse i polareskimoernes jægerkultur uden at støde sammen med samfundstraditioner og jægerens viden om naturens gang. Nylon til hundeskagler og slædesurringer, plastik til slædemede-skoning. Det viser, at det ER muligt at bringe fornyelse ind i en kultur uden en gennemgribende ændring af denne, og uden at menneskene mister deres identitet. Og det sidste er det vigtigste.

Butik bevirkede fast bosætning

For at udnytte sine jagtmarker på den bedste måde og for at undgå at skade bestanden af fangst dyr, må et jægerfolk bo spredt i små grupper. Det gjorde polareskimoerne også i det traditionelle, homogene jægersamfund omkring århundredskiftet. Dengang levede man i stenhuse om vinteren, skindtelt om sommeren og i snehus på vinterrejser. Disse boligtyper kunne bygges af materialer, som fandtes i deres eget land, hvor der næsten ikke fandtes træ, end ikke drivtømmer, som man for eksempel finder i rigelige mængder i Østgrønland. Sten-

Polareskimoisk vinterhus (træhus beklædt med tørvemur). Thule 1935. Fot.: Erik Holtved.

huset, som blev bygget af store flade sten med kontravægt, lignede en stor skildpadde, halvt nedgravet i en skråning. Huset blev opvarmet med spæklampe af fedtsten.

I 1910 anlagde Knud Rasmussen så sin butik »Kap York Stationen Thule« midt blandt polareskimoerne, som for første gang kunne anskaffe sig fremmede sager konstant. Tidligere havde man kun kunnet tuske sig til knive og synåle og lidt træ fra halvfangere for tand og skind. Ved arbejde for ekspeditioner havde nogle få fangere fået sig et gevær. Med butikken kom faste forsyninger, som endda var afpasset polareskimoernes behov.

Gennem butikken købte polareskimoerne træ til at forbedre deres stenhuse. Først blev sovebriksen af træ, så gulvet, derefter vægge og loft. Det tog mange år, og det skete først hos de driftige fangere. Omkring 1930 byggedes en ny og større butik samt to mindre butikker i hver ende af distriktet. I 1930'erne havde polareskimoernes vinterhus ændret sig til et træhus indkapslet i græstørv og mindre sten.

1951–1955 anlagde USA på grund af den kolde krig i Europa Thule Air Base, i dalen ved siden af polareskimoernes »hovedstad«, Thule, hvis beboere på grund af forurening af miljøet derfor i 1953 valgte at flytte 200 km længere

nordpå. Der blev anlagt en ny by, Thule, ved bopladsen Qaanaaq, hvor husene nu blev større end tidligere og helt af træ uden beskyttende tørvemur.

Ændringen i hustype fra stenhus til træhus og placeringen af butikker forandrede polareskimoernes bosætningsmønster fra at være små spredte grupper med skiftende vinterboplads fra år til år til bofaste fangerfamilier, som boede i stationære træhuse året rundt.

Fangstdyrene findes dog stadig de samme steder, og fangerne tager dertil på hundeslæde eller i motorbåd. Fangstrejserne er nok blevet længere, men polareskimoerne har altid rejst meget i deres land, så de mærker det måske ikke så meget. Der er også visse fordele ved at bo sammen omkring en butik, hvoraf der nu er 6.

Befolkningsekspllosion og børnebegrænsning

Frem til omkring 1930, da polareskimoerne af Thule Stationen fik deres første sygehus og permanent læge, synes befolkningens størrelse at have svinget mellem 200 og 300 mennesker i Thule Distriktet, måske noget mindre i 1800-tallet. Efter 1930 bevirkede et samspil mellem bedre tider og en effektiv indsats fra sundhedsvæsenets side færre dødsfald, og befolkningstallet steg. Da næste generation voksede op og selv blev forældre i 1950'erne og 1960'erne, gav de fleste fødsler sammen med den stadig faldende dødelighed en så voldsom befolkningsekspllosion, at den polareskimoiske befolkning fordobledes i løbet af 22 år.

Forøgelsen var især kraftig i 1960'erne med en gennemsnitlig årlig forøgelse på

Kaffemik foran butiksbestyrerens hus. Thule 1936. Fot.: Erik Holtved.

Polareskimoiske børn til is og chokolade hos Erik og Jøko Holtved. Thule 1936.

4 %; i 1967 endda 5 %. I 1970 satte man ind med familieplanlægning og børnebegrænsning, så fødselstallet faldt fra omkring 30 børn til omkring 5-10 børn årlig. Var dette ikke sket, ville området være blevet overbefolket inden for et par generationer, og der ville hverken være mad eller arbejde nok til alle.

Job til unge polareskimoer

Det eneste alternativ til fangerlivet for polareskimoer, som ønsker at blive boende i distriktet, er en stilling i administrationen, måske i en KGH-butik, GTO, ved skole, sygehus eller alder-

domshjem. Nogle unge føler sig tiltrukket af et job med fast løn og mulighed for at kunne gå i pænt europæisk tøj fremfor den ikke ufarlige og barske, men frie fangertilværelse. Man kan her se spiren til en opdeling af samfundet, hvor fangerne ikke mere er den eneste erhvervsudøvende gruppe. I Qaanaaq er der mange unge, og da ikke alle har lyst til fangerlivet, og da administrationen ikke ubegrænset kan opsuge den overskydende arbejdskraft, kan man ofte se unge mennesker gå hjem uden arbejde.

Gennem de sidste 25 år er en gruppe polareskimoiske teenagere blevet sendt

sydpå til skolegang både i Vestgrønland og i Danmark. Disse unge polareskimoer har meget svært ved at finde sig selv, fordi de i den kritiske alder befinder sig i en fremmed kultur, hvor der er meget lidt hjælp at hente.

Disse polareskimoiske teenagers vender tilbage med en blandet kulturværdi-opfattelse og nogle af dem vil have store vanskeligheder med at tilpasse sig det hjemlige miljø igen, hvor fangsten stadig er hovederhvervet. De vil få identitetsproblemer, som måske vil bevirke, at de ikke finder nogen beskæftigelse, men bare går og hænger, fordi de ikke ønsker at deltage i fangerlivet, og fordi administrationen kun har få jobs. Det bedste for unge polareskimoer vil være at give dem mulighed for at vokse op i det hjemlige kulturelle miljø og dér danne deres identitet som mennesker og polareskimoer.

Avanersuup Katersugassivia

(Thule Museum)

I 100-året for Knud Rasmussens fødsel blev en museumsforening dannet 31. marts 1979 i Qaanaaq af interesserede personer blandt lokalbefolkningen. Foreningens mål er at få bygget en museumsbygning, og at indsamle, opbevare og formidle genstande som viser den oprindelige polareskimoiske fangerkultur og de forandringer, der er sket i Thule distriktet, som nu hedder Avanersuup kommunia. Dette lokalhistoriske hjemstavnsmuseum vil også samle fotos, tegninger, breve, bøger, osv.

Det er hensigten, at det lokalhistoriske hjemstavnsmuseum, Avanersuup Katersugaasivia (= det nordligste sted,

hvor man opbevarer ting og sager, som man har indsamlet) skal lade fangere selv forklare fangstmetoder både nu, og som de var i gamle dage, ved hjælp af fangstredskaber, tekst, tegninger, fotos og ikke mindst fangererfaring. Man vil også fortælle om fangstdyrenes levevaner og om fangerlivets hverdag. På lignende måde skal fangerkoner fortælle om skindbehandling, om at sy skinddragter, om at være polareskimoisk husmor i et fangersamfund både i gamle dage og nu.

Der skal også være oplysninger om, hvordan man boede tidligere, om årets gang i gamle dage og om livet på bopladserne. Måske kunne man bygge et stenhus og sy et telt af skind. Alt sammen skulle vises for at underbygge den polareskimoiske identitet. Museet skal være et sted, hvor man kan vise den lokale kultur – et sted, hvor de unge mennesker kan lære om deres kulturelle baggrund og på den måde bedre forstå de ældre i samfundet og bedre forstå fangerlivet, hvis de ikke længere er en del af det. Et sted, hvor man kan lære at sætte pris på de polareskimoiske samfundsværdier og være stolte over at være ud af et fangerfolk.

Museet skal naturligvis have et bibliotek og et arkiv, som skal kunne bruges af alle. Der findes over 1000 titler, bøger og artikler, hvor polareskimoerne er omtalt (Se Polar Eskimo Bibliography). Selv om mange af bøgerne er på engelsk, og mange er gamle, synes jeg alligevel, at de burde med i et sådant museumsbibliotek. Arkivet bør også rumme andre papirer og fotografier samt andre ting om polareskimoer, indsamlet på ste-

Patdloq (1910–1967), Qārquṣiaq's kone, syr kajakskind. Fot.: Erik Holtved, 1936.

det af befolkningen selv for at kunne bevare alle sider af de polareskimoiske samfundsværdier både for dem selv nu, men i lige så høj grad for deres børn og børnebørn og de næste generationer. Museet med bibliotek og arkiv bør ligge tæt ved skolen, så materialet i museet kan bruges i undervisningen.

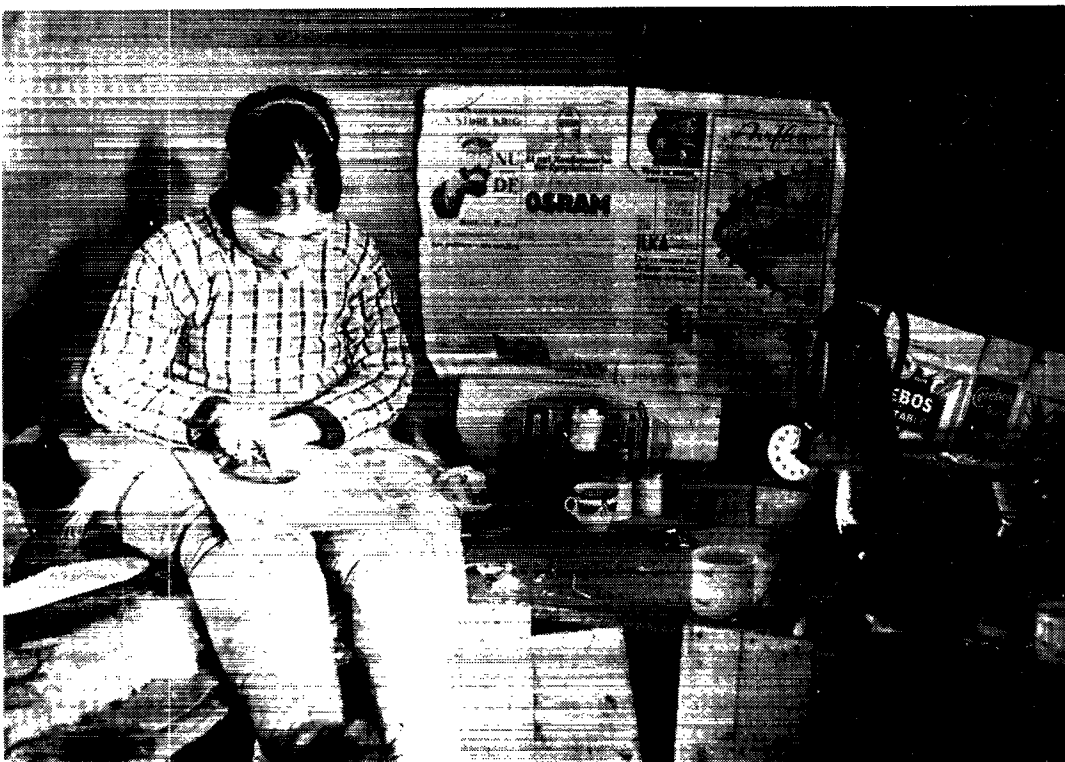
Indtil nu har museet kun få genstande og få bøger i sit bibliotek, så skulle der blandt dette tidsskrifts læsere være nogle med særlig interesse for denne del af verdenen, og som i årenes løb selv har samlet på arktisk litteratur og måske ikke længere har plads til dem eller ikke bruger dem, så vil Avanersuup Katersugaasivia være meget interesseret i at

arve genstande, fotos, bøger og blade, især hvis de handler om polareskimoerne og om det nordgrønlandske miljø. Museet, der er startet på lokalt initiativ, har kun små midler, og selv den mindste støtte kan være med til at hjælpe et helt folk med at bevare dets identitet.

Endnu har Avanersuup Katersugaasivia ingen museumsbygning. En sådan bør placeres midt imellem dem i deres hovedstad, Qaanaaq. På den anden side ligger der i Dundas nogle bevaringsværdige bygninger fra det gamle Thule, blandt andet Knud Rasmussens Hus, butikken Peter Freuchen boede i og det gamle sygehus. Man kunne måske kombinere bevarelsen af de gamle huse og behovet for en museumsbygning. I fantasien er det i det mindste let nok at indrette museum i de gamle bygninger og flytte dem til en plads øst for Qaanaaq, hvor de udad til kunne udgøre et fri-landsmuseum og indad til fungere som kulturcenter med museum, bibliotek, arkiv og hvad der ellers bør være i et sådant sted.

Knud Rasmussens Forskningscenteret

I Knud Rasmussens tid var Hundested et af eskimoforskningens kraftcentre, for det var dér, han i årene 1917–1933 bearbejdede sine forskningsresultater om eskimoernes liv. Det foregik i det sommerhus, som stod færdig i 1917, og som han selv havde tegnet i samarbejde med arkitekt Helge Boisen Møller. Huset var lagt på en 2,5 ha stor bar grund, som Knud Rasmussen i 1912 havde fået af ingeniør M. Ib Nyboe, der varetog den økonomiske administration af Kap York Stationen Thule indtil 1926.

Paddloq skraber en kamiksål. Kap Russel. Fot.: Erik Holtved, 1936.

Knud Rasmussens enke Dagmar Rasmussens overdrog i 1939 stedet til kommunen, og ifølge skødet (Sand 1939) skal ejendommens navn være: Knud Rasmussens Hus, og »det skal fungere som et museum til minde om afdøde Dr.phil. Knud Rasmussen og hans arbejde, særlig hans arbejde for Thule Distriktet i Nordgrønland og hans ekspeditioner.« Arealet skal desuden henligge fredet og intet må ændres. Dog omfatter forbudet mod bebyggelse ikke »bygninger som anses nødvendige af hensyn til museets udvidelse eller supplerings«. Indvielsen af Knud Rasmussens Museet for offentligheden blev foretaget 5. maj 1939 af statsminister

Th. Stauning. Museet er indrettet med mindestuer. Dog skænkede familien kort efter hans død i 1933 de fleste af hans dagbøger og breve til Det Kongelige Bibliotek i København.

I 1979 – 100-året for Knud Rasmussens fødsel – ønskede Hundested kommune at genoplive stemmen fra dette kraftcenter. Man lagde da grunden til Knud Rasmussens Mindeforedrag (se tidsskriftet Grønland 27 (10):289), som afholdes hvert år fremover på hans fødselsdag den 7. juni i hans hus.

Samme år gjorde Knud Rasmussens børn det muligt for kommunen at lade stemmen fra Hundested vokse endnu kraftigere ved at tilbyde kommunen,

hvad familien endnu måtte eje af Knud Rasmussens efterladte papirer. Den eneste betingelse er, at der i tilknytning til Knud Rasmussen Museet bliver oprettet et sikkert arkiv.

Det faldt naturligt for Hundested Kommune, fremfor kun at beskæftige sig med Knud Rasmussens liv og forskningsindsats, at lade museum og arkiv smelte sammen til en højere enhed: Knud Rasmussen Forskningscentret, hvis arbejdsområde især skal være det folk og de mennesker, som gjorde Knud Rasmussens rejser, hans indsamling af data og forskning mulig, nemlig polar-eskimoerne. De bebor det land i Nordgrønland, hvor han anlagde den butik, hvis indtjening betalte størstedelen af hans Thule Ekspeditioner, som polar-eskimoerne oftest også selv deltog i.

Nogle læsere vil måske synes, at man ikke skal oprette nye institutioner eller sprede en kendt persons papirer mere end højst nødvendig, men hellere give de omtalte papirer til et allerede eksisterende offentlig arkiv (for eksempel: Rigsarkivet eller Det Kongelige Bibliotek), som har noget i forvejen. Eller give dem til Avanersuup Katersugaasivia (Thule Museum) i Qaanaaq, hvad der ville være et mere rigtigt sted at vælge.

Der er dog ikke tale om at oprette nogen ny institution, men det er hensigten at udvide en allerede eksisterende, og det er ikke meningen at sprede, men derimod at samle materiale om polar-eskimoerne og deres kulturhistorie, og at anbringe dette et sted, hvor de selv vil have lige så nem adgang til det, som hvis det lå hos dem selv. I et stort offentlig arkiv vil papirer om så lille et område

som Thule drukne i de store mængder arkivalier, som naturligt må befinde sig sådan et sted, og man vil ikke der kunne få et særligt miljø for forskningen af den polareskimoiske kultur.

Hundested og Qaanaaq er venskabsbyer og har allerede et meget nært samarbejde, ikke mindst på det kulturelle plan. Forskningscenteret har i sin perspektivplan – en plan som Hundested kommunalbestyrelse i princippet har godkendt – en samarbejdsklausul med Avanersuup Katersugaasivia, således at samarbejdet de to byer imellem vil blive endnu tættere. Gennem dette samarbejde vil polareskimoerne kunne tilbageføre mange af de oplysninger om deres kultur og historie, som forskere i tidens løb har drænet deres samfund for. På den måde vil de kunne få lige så stor rådighed over deres kulturelle arv, som hvis arkivalierne befandt sig blandt dem selv. Da Avanersuup kommunia (Thule kommune) med sine ca. 750 indbyggere ikke nu eller i de først kommende år kan forventes at kunne bære den økonomiske belastning et sådant forskningscenter kræver, så er en udbygning af Knud Rasmussen museet den bedst mulige løsning. Ikke noget andet sted i Danmark finder man så god en kombination af positiv sammenfaldende kvaliteter, som nævnt ovenfor. Desuden ligger Hundested langt nok væk fra det hidsige storbyliv til at forskningen kan få den nødvendige ro men dog ikke længere væk end man alligevel forholdsvis nemt kan nå til København for der at søge mere viden.

Man bør heller ikke glemme, at Knud Rasmussen Forskningscenteret vil blive

Foran et typisk sommertelt fra 1930'erne står Pualorssuaq (1892–1948), hans kone Qiajuk (1879–1944) og hendes søsterdatter Alikea (1930–). Fot.: Erik Holived, 1936.

en bank for bevarelsen af et helt folks kultur, som igen vil være baggrunden for at polareskimoerne bevarer deres identitet som folk og som mennesker. Det er den identitet, som får dem til at overleve som verdens nordligstboende folk.

På baggrund af venskabet de 2 steder imellem, vil forskningscentret få direkte kontaktlinie til dets forskningsområde og polareskimoerne. Ikke mange forskningscentre er så heldigt stillede.

Knud Rasmussen Forskningscentrets

formål er at indsamle, opbevare, forske og formidle oplysninger om verdens nordligstboende folk, polareskimoerne, samt at bearbejde og videreføre den eskimoforskning Knud Rasmussen var i gang med, samt at være museum for hans person.

Knud Rasmussen Forskningscentret skal blandt andet indeholde arkiv, bibliotek, udstilling og forskerrum. Kernen i det brandsikrede arkiv er selvfølgelig Knud Rasmussens efterladte papirer. Denne samling vil dog med årene kunne

udvides, hvis de forskere, som beskæftiger sig med polareskimoerne, også lader deres notater og papirer havne i dette center, når de ikke selv skal bruge dem længere. På nuværende tidspunkt er der omkring en halv snes forskere, som særligt interesserer sig for polareskimoerne og deres miljø. Indsamlingen skal dog ikke kun ske blandt forskere, men alle som ligger inde med materiale (breve, dagbøger, notater, bøger, fotos, osv.), som har noget med polareskimoerne, Thule eller Knud Rasmussen at gøre, er velkommen til at donere disse ting til forskningscentret, hvor det vil blive bevaret for eftertiden. Man bør huske på, at alle gaver vil være med til at forøge hinandens kulturelle værdi og tilsammen hjælpe polareskimoerne med at fastholde deres kultur, historie og identitet.

Biblioteket i forskningscentret tænkes delt i 3 dele: (1) Alt hvad Knud Rasmussen har skrevet uanset sprog og form, eller bøger skrevet om ham, (2) Alt hvad der er skrevet om polareskimoerne og deres kultur og historie uanset sprog eller form. (3) Bøger om Grønland og arktiske forhold i almindelighed og om Nordgrønland i særdeleshed. Biblioteket bør ikke kun samle bøger og tidsskrifter, men også relevante udklip fra aviser og blade, og lignende.

Det er hensigten, at der skal være en gensidig udveksling af oplysninger og materiale mellem Knud Rasmussen Forskningscenteret i Hundested og Avanersuup Katersugaasivia i Qaanaaq, så hvad det ene sted får i dublet sendes automatisk til det andet. Desuden vil det bevaringsmæssigt være hensigtsmæssigt

om de mest værdifulde papirer lå i kopi hos modparten, i tilfælde af brand eller anden ulykke.

I en udstillingshal vil man med genstande kunne fortælle om fangertilværelsen og livets gang i venskabsbyen Qaanaaq. Udstillingerne bør udarbejdes i samarbejde med Avanersuup Katersugaasivia.

Med forskercelle tænkes på en eller to skrivebordspladser, hvor forskere i kortere eller længere tid kan fordybe sig i forskningscenterets materiale. Brugere af centret bør være opmærksomme på, at oplysninger ikke må videregives fra centret til private eller andre institutioner, hvis disse oplysninger bruges på en måde, at de nedsætter nulevende eller afdøde polareskimoer i andres agtelse, da samlingerne indeholder oplysninger af privat karakter. Det gælder også for Knud Rasmussens private papirer.

I sin tid skrev Knud Rasmussen fra dette sted mange af sine bøger og artikler om eskimoerne, blandt andet sine bidrag til »Report of the Fifth Thule Expedition 1921–24«.

Når der igen komme forskningsresultater fra dette sted vil det være naturligt, at centret også udgiver sin egen serie, som man kunne kalde »Thule Rapport«, fordi 'Beretninger fra Knud Rasmussen Forskningscenteret' er en meget lang titel og fordi ordet 'Thule' forbinder Knud Rasmussen og polareskimoerne med hinanden. Serien skulle udkomme efter behov, og Hainang (Nordgrønlands avis / Avanersuup aviisia (Thule)) skulle orientere sine læsere på lokalsproget om forskningsresultater om deres samfund. Det vil være endnu en

måde, hvorpå polareskimoerne kan få en tilbagemelding om de mange oplysninger, som i årense løb er drænet af fremmede ud af det polareskimoiske samfund.

Blandt Knud Rasmussens efterladte papirer ligger et udkast, han lavede til bogen om polareskimoerne, som han kendte dem. Desværre nåede han aldrig at skrive denne bog, men gennem forskningscentret kan hans arbejde alligevel nå frem til verden.

Inussuit

På et spørgsmål fra Knud Rasmussen i 1903 om hvad sjælen betød for mennesket, svarede den polareskimoiske åndemaner Majaq (Rasmussen 1905:121): »Sjælen er det, som gør dig smuk, som gør dig til et menneske. Den alene får dig til at ville, til at handle, til at være driftig. Det er den, der driver hele dit liv.« Og lad mig fortsætte: Etnisk identitet er den kraft, som giver dig sjæl.

Må polareskimoerne beholde deres egen identitet og sjæl både som et folk og som individer, og må Avanersuup Katersugaasivia og Knud Rasmussen Forskningscentret blomstre til fordel for bevarelsen af polareskimoernes kultur

og deres livsstil, så de kan beholde sjælen og identiteten intakt også i fremtiden.

Til trods for økologiske ændringer og akkulturationsproblemer fungerer den polareskimoiske befolkning stadig i dag som en homogen gruppe, hvor alle kender hinanden, og hvor alle taler samme eskimoiske dialekt, som er forskellig fra andre eskimodialekter. De fleste polareskimoer lever stadig af jagt. Polareskimoerne betragter sig hverken som danskere eller som en del af det vestgrønlandske samfund. De opfatter sig selv som polareskimoer, som en særskilt etnisk gruppe, en grønlandsk minoritet.

Litteratur:

1. Tema: Thule. Tidsskriftet Grønland, 25 (9-10): 245-320 (1977).
2. Erik Holtved (1950): Thule Distriktet. Side 269-290 i »Grønlandsbogen«, bind 2, redigeret af Kaj Birket-Smith.
3. Aage Gilberg (1960): Thuleboerne, de herlige mennesker. Tidsskriftet Grønland 8 (): 249-260.
4. Polar Eskimo Bibliography, Meddelelser om Grønland 203 (3): 57-87 (1976).
5. Rudolf Sand (1939): Knud Rasmussen-Museet i Hundested. Det Grønlandske Selskabs Aarsskrift 1939: 105-113.
6. Knud Rasmussen Mindeforedrag. Tidsskriftet Grønland, 27 (10): 289-290 (1979).
7. Knud Rasmussen (1905): Nye Mennesker. 246 sider.